

Rīta laikraksts

LAIKMETIS

6 sant.

Abonešanas maksa: 1 mēn. bez piesūt. Ls. 1.50 ar piesūtīšanu Ls. 1.80. uz ārzemēm — Ls. 3.

Sludinājumi: viensl. petit rinda tekstā 50 sant., slud. daļā, pirmo un izpriecu slud: 20 s., pārējie 14 sant., darba piedāv. 6 sant. + 3% sludin. nod. No ārzem. 100% dārg.

1. gads Otrdien, 11. novembrī 1924

Sašchisma nahwes agonija

Sašchisms atlaban pahrdschwo sawu galigās isirščanas preeščwafaru. Schi sawa fabrutuma apfina nerwošē wina pētritejus til tahlu, ta tee saht saht jau ušbrukt un terorifet sawus agralos domu beedrus un atbalstītājus. Sa „Observatore Romano“ šuhdās, ta saščhisti pēdeja laika Romā sarihtojoj pahrat beščh apbrunotas spēhta demonstrāzijas, kuras parasti beidsotees ar ušbrukumeem un laučhanos. Scho demonstrāziju nolūhts, pēhž Musolino isteizeeneem, ešot eedših pretineeem respektu lihds tee paleel „salino bailem“. Lihds sčhu ušbrutumi bija wehrsi titai pret opozizijas partijam, to eestahdem un darbineeem. bet tagad no sčahbdeem simpātiju peerahdijumeem naw pasargati ar lagratee saščhistu sirds draugi — katoli.

Saščhisti mihl stalus teatralus ešetus. Pēe katras isdewibas teet sarihtoti dahšhadi nazionali un partijas sčehthi, demonstr. azijas un italisti islaučhanās. Sa nešen swineto peeminos sčehthi gahjeonā saščhisti ušbruta sawa darbineeku Saweenības „Italia libera“ beedreem. Sahhās niina laučhanās, kura beidās ar opozizijas partiju un katolu saweenības telpu isdaušišchanu, wehstulu lastinu ušlaučhanu un korespondenzes pēefawinaščhanos. Sadurmes notikščas weenā laika Romā, Neapolē, Srientā, Weronā un dahšhās zidās pihētās. Tas norahda ta tās ir bijušās eepreeščh noorganizetas ušbrutums organizāziji, kuras rindās ir dahds eeceenitu darbineeku un pasaules tara dalibneeku, radijis wispahreju saščhutum. „Italia libera“ beedru staitis pahrsneeš 800.000 un winu wadoščhās eestahdes lihds sčim pasčas bija waj nu saščhistu rindās heb simpātijeja tam. Pēhž sadurmes sčhās organizāzijas waditaji ušlizeja stalu protestu ušpafinoja, ta isstahdes no saščhistu partijās. Pahstahmā brijhības zihmitaja Garibaldi dehla dehls Pepino Garibaldi tahdā proklamāzija wifu wainu par notikščho sadurmi uštrauj waldbi. Proklamāzija un dahdsas awises, to starpā „Awanti“, „Uita“ un „Stampa di Torino“ konfzetās — eemēhs: „pahrsphileti sadurmes sčhumi“.

Ušahlot sawas waldbišchanas trescho gadu Musolino turejis sēščas runas, kuras wifas bijušās weenadas sawā tulkščmā un frajinibā. Pamatdoma: — saščhistu nestee zilweku upuri ušleketo wina par peenahltumu nest lihds galam (gerams drihsam! R.) usnemto waldbības peenahltumu nastu. Saščhisti ir tee isredsetee kuri atjaunos Itālijas sēno slawu, padaris to par pasaules ziwilfazijas waditaju. Neweena partija gan laitam, til stali uereklamē un neismanto agitāziji sawus kritušos beedrus tā to dara saščhisti. Zihnās, laupišchanās, sčep-tawibās un eelu lautinos kritušo saščhistu staitu pahrsphile. Musolino sawās runās zibinājis 3000 kritušos waronus, proletariskē laitrastij sčho staiti apščhau-ba un tam preti ušstaita dahdsahhri leelaku saščhistu terora upuru staitu.

Sabeedristā doma arweenu asati nošanojas pret saščhisteem. Intelligenta dala sčegščus astahj tās partijas rindās kura sarihho simpātijas demonstrāzijas saweem, par weentahrsčhu laupišchanu un sčepawibu zeeumā eeslodstieem, beedreem. R.

Revoluzija Spanijā

Madridē, 9. nov. (Hawass) Spanijas waldbi oficiāli sino, ta pamelunas prowinzē pēe Werassnotišušchirewoluzionara rakstura nemeeri. Sčhandarmerijai bijuši ašinaina sadurme ar wairat tā 30 apbrunoteem dumpineeem, pēe tam sčp-tini no teem nonahweti; sčhandarmerijas pufē kritis weens. Apzētinati 27. dumpineeki; tos wifus nodod karateefai.

„Matin“ sčneedš intwerwiju ar Spanijas revoluzionaru wadoni, tursch azumirkli atrobas Parifē. Tas isteizees, ta

pirms dahšam deenam ešot peenahltu telegrama ar pasinojumu, ta Spanijā isžehlfesees revoluzija. Saščhminati par to, dahdsi Franziā dšihwojofdees pēneščhu revoluzionari tuhlin ašbraukušchi uš Spaniju, kur kritušchi polizijas rotās. Nohšehlojama sčhi sahpigā neweētsme, sčewišchi tahdā brijhdi, tad Barselonā un Madribē jau wifis tizis sagatawōis uš isščhīrosčhu saželsčhanos. „Journal“ sino, ta Madribēs stāzija apzētinatas 4 personās, kuras israhdijuschās par anarkistēem.

Ostas strahdneeku streiks

Londonā, 9. nov. (Reuters) Aupaundlendas galwaspilsēhtā Sen Dščonā isžehlees oststrahdneeku streiks. Wifa polizija un 40 wihru stipra jah-neeku milizijas nodala atrahdās ostā, lai apfargatu tos strahdneeku, kuri neweh-lās streikā needalitees. Streikotāji is-pulzējuschees pilsēhtas tuwumā, un ir

eemēhs baibitees, ta waretu isželtees sadurme.

Melburnē, (Reuters). Juhr-neeku streiks peenem wifai nopeectiūs ap-mehrus. Transporta kantori jau ušsah-fušchi sčhiti atpatai konsamentus winu isušhitaicem. ašrahdot, ta luži wairs ne-šbrauts no Australijas ostam. R.

Herrio politika

Parifē, 9. nov., (Hawass) Tautu weetneeku nama debatēs par bu-dščetu ministru pēsidents Herrio ušstah-jās ar leelu runu, apstahdams waldbiās wispahreju politiku. Starptantistās attee-zibās Franziā darot wifu eepēhjamu, lai nowestu lihds ušwarai sčhītreiteefas prinzipu, kursch pēhdejā laika palih-dsejis pahrwaret dahds nopeectu sarsch-gijumu. Padosmju Kreedijas atšiščha-na ešot bijuši wajadsiga tahdehl, ta „frantsčhu waldbiā newehlas ignoret freemu tautu“. Franziā atjaunojoj sa-larus ar sawu bijušcho sabedrota, no kura prasot, lai tahda buhtu pastah-wofchā waldbiā, weenigi darbu Eiropas meera labā. Ar wahžu tautu Franziā gribot atjaunot tainigās un abām pufem goda pilnas atteezības, lai weizimatu zi-wilfazijas pazelsčhanu.“ Mehš dekla-rejam meeru. Ja ta ir muhhu kluhda, mehš ešam gatami usnemtees pilnu at-bildibu.“

Runajot par eesčhejās politikas jau-tajumeem Herrio ušwehra nepezeesčha-mibu atihstīt labības rāščošchanu uš lauleem, lai Franziā buhtu neatariaga no ašrsēmju pahrtības importa. Waldbiā pasčhlais wedot zihnu pret Herikalēem sa-natikeem, bet nelahdā sinā negribot aš-šahrt tizības brijhību, kuru bouda wif

Franziās pilsoni. Somehr newarot zeeši, ta ašrsēmju preesteri pēctopj Franziā pretrepublikānistu propagandu. Opozizija isdarot smagu nošegumu, ja mehginot padarit Elsas-Lotringu par sawu trumpi-zihnā pret waldbi. Saimneezistā laukā wisšwarigatais waldbiās noteiktums ešot nodrosčinat budščeta lihdsšwaru. Jau-nais ašnehmums ešot wajadsigs weenigi nenohahrtoto malsajumu litwidēščhanai un lai ispiditu walstis finanšelos peenahltu-mus pret Franziās banku.

Herrio sawā runā wifzaur aš uš-bruta opozizijas partijam, sčewišchi jau ndibinatās „nazionali-republikānistās ligas“ wadonim Miljeranam. R.

Frantsčhu preše par Herrio

Parifē, 10. nov. (Hawass) „Figaro“ un „Echo de Paris“ aš uš-bruht ministru pēsidentam Herrio par wina runu parlamentā; ta ešot atklahis isražinajums wifseem, kas ta-gadejās waldbiās politikai nepeer-trih. Surpreim „Ere Nouvelle“ rāstia, ta Herrio „atbildejis Miljeranam til pat pahrlēezinošchi, zil sčpahrhiti“. Ešot ap-šweizams, ta ministru pēsidents nemelle kompromisu ar saweem eenaidneeteem. „Homme Libre“ apšhūmē Herrio runu par meistarisku atbildi „nemeera un opozizijas aprindam“. R.

Par lauku teatru

Prasiba pēhž teatra uš lauceem ar-ween pēeaug. No anketem redsams, ta blawis sarihlotām lezizijam, teatra israh-rahde eeneem loti redsamu weetu. Wis-wairat israhščhu sarihhojuschās arodbeed-ribu un lauku strahdneeku organizāziju kulturas seļzijas. Tam sēlo dahšadas isglihthības seļzijas un beidsot saweēsigās beedribas. Seefme pēhž teatra, bes sčhaubam, apšweizama, bet ja eeluhhoja-meēs repertuaros un nostataweēs weenā otrā lauku israhde, tad janahs pēe sčeh-dseena, ta sčhe walda wisleelatais čhāofs un nesaprašchana. Repertuarā galwe-

nam sahtam pawojam wafwehrtigas waj glušchi newehrtigas lugas, dahšhadi Wittes sarakstitee un lokālieteie lubu isdewumi, wisadas frustmahtes Juhles no Sulas un tamlihdfigās nščhās, kas weeščas muhhu dramatisčā literatūrā. Redšams, ta dahdsās weeēas uš teatri wehl statas tā uš funedineem: pataiša rupjus jotus, parunā sčhargonā, pamet uš statuweēs kuh-lenuš, tauta pasmejas un ar to pēeteel. Buhtu laiks sčpahrst, ta teatrs ir tantās audšinatājs, organizētājs, eerosinātājs, ee-juhšminātājs. Ja teel rahdības komēdijas un satiras, tad winām ar leelu nopeecti-nību jarahde dšihwes sčejamās un pe-lamās pufēs, jagraifa sabedribas neli-

tumi. Ja ušwed statu lugas waj dramās, tad sašwehlas tahdās, kas mahža isprast dšihwi, kuras padara zehlatas juhtās, noruhda gribu, aizina ušstahtees pret ne-taišnību, par darba laučhu tagadnes un nahlotnes mehreem. Lugai jabuht pirmam sahtam ar ideišku sčaturu. Sahtat winai jabuht tahdai, kur dahds darbibās. Ja uš statuweēs titai runā, bet nedarbo-jas, tad publikā sčhd tatra interese. Beidsot lugas nedrihst buht pahrat ga-ras, jo muhhu laimētis ir sčraušch un praša sčraujumu ari no rakšneeka. Garas lugas sašhīnamās, sčhīhpojoj weetas bej turām war istift. Rā weeglakais statuweēs darbibās weids eelēzjamas sčharades. Pļasčhatai publikai tās nepasihstamas, bet Rīgas strahdneezibā loti popularas. Turpmat nodomats sčhurnalā „Weeni-bā“ sčhis sčharades nodrukāt un pēhž tam nowiltt atšewišchā grahmatā, pada-rot tās pēejamas ari provinzes orga-nizāzijam. Sčharades darbibā ir aštra un kolektīwa, wifseem ir lomas un daliba darbibā. Atteezibā uš lugam sajata, ta latweeščhu walodā naw wifai dahds ma-salam progresiwām statuweem peemehrotu dramatisču darbu. Scho truhstumu no-wehrstu, Ašrpūsstolas isglithības Kon-gresu Padome, sašahdijusi atteezigu ori-ginalo un tulkoto lugu sčraustu ar, wajad-sigeem ašrahdijumeem par personam-delorāzijam, kostimeem, darbību un sčtu, ru. Sčraustis tiks nodrukats ari „Laimē-tā.“ Par israhščhu sagatawofčhanu, delo-raziju un kostimu jautajumu nahloščhos rakstios. P.

Latwija

Walmēra, sawā laika Seemelwidse-mes strahdneeku kustības zentrs, tagad atgahdina dšihwu mironi, kurā jau stah-jās ašins rintofčhana un smadsenu dar-biā. Strahdneeku arodbeedribā, kura pirms gadeem brijhšheem atihstīja rofigu darbību, tagad faktiski wairs nepastahw, kaut gan uš papira wehl staitas. Neat-laidīgās represijas strahdneeku is eebaidi-juščas, ta tee arodbeedribā nerahdās. Soציאלדעמוקראט nehinajums nodibinat lopejas arodbeedribas nodalu, ari naw isdeweēs. No kulturelām beedribām pas-tahw Raina klubs, bet ari wina darbiba gandrihs nemas naw juhtama. Strahd-neezibā, kas sčhini klubā sačhumā nehma dalību, tagad ašlahbuš, jo klubs, sčhgdams teatra leetas koaliziju ar galejo labo pilsonību, saudejis uštizību darba tautā. Pēhdejā laika no Raina kluba sarihtotās R. Dšillejas, M. Kurzija un L. Paegles lezizijas pateesibā ir dahschu zil-weku uopelns, kas naw warejuschi pēer-trih kluba wairatuma pahrat leelai mihlestibai uš koaliziju ar pilsonību. Zitu strahdneeku organizāziju, isnemot neelelo famehrā paswo soציאלדעמוקראט grupu, Walmēerā naw. Lezizijas teel apmēstetas wahji, jaunatnes winās reds loti mas. Sčolas jaunatnei lezizijas un isrihojums apmēlet ašlecegt, bet gan wifseem lih-dsekeem teel weizinata winu eestahščha-nās Wanagos un wilzenos. Darba jau-natnei naw drošmes un garīgā spēhta dibinat sawu organizāziju un ušahlt kul-tureli-sabedristu darbību. Dahšās we-zas Kuršemes pilsēhtas, kuras lihds sčim ušstaita par sčhīpilsomistam un weegai-nām, tagad ašgahjšchās Walmēerai lah-

justi nolikt uš nahlošā pamāra 15. martu. Par šo wehleshanu terminu pasinots pašvaldības departamentam.

Rakstnieks Linards Laizēns svehtdeen aishbrauzā uš Valareitropu (Wahziju, Franziju un Itāliju), tur paliks wairatus mehneschūs.

Latw. Suberl. Aplar. V-da ifafa ārnigako pateizibu mahšlineeem Benefeldt, Kalnin-Osolin, Martinson, Olga Rybs, Telegina-Wafiljew, Wigner-Grinber, Schubit Idsem, Behrsina, Demantia, Meza, Michelsona, Muschle, Norišča, Pastuchowa, Wafiljewa un Salka lgem par laipno peedališčanos 3. nov. konzertā ka ari wišām laikraustu redakcijām, turās eewetojuščas konzerta studinajumus, apmetletajem un wiseem, las isrihlojumu pabalstijušči. Staidrs atlikums no konzerta 18776.

Angļu strahdneeku delegati zela uš Padomju Kreewiju. 9. nowembri zaur Rigu isbrauzā Anglijas Tredjuni-ona (strahdneeku general-padomes) preekščstahwi Persels, Tilletis, Bromlejš, Finlejš, Herberts Smidts, Tarners, Džons Bromlejš un Esperts Maddonalds. Delegati brauz ar noluktu peedalištes Wiškreewijas arodbeedribu kongresā, ka ari eewahli sinas par arodbeedribu un wišpahrejo stahwofli Kreewijā. Persels zer, ka ar eeguhtem eespaideem warēs tuwinat Anglijas un Kreewijas strahdneeku šķiras.

Dzeesma par lokainu, turu pilsonu prese fahla šķlā balstīdā, iswehtušeš par nepatīklamā „senfajonālu“ pahrschteigumu augstakām aprindām, walstis eestahdem un ščo laikraustu lihdštrahdneeeem. No garajem atšpehojumeem bulwaru awišeš noprotam, ka lokaina leetas fahkumi melesjami diplomatiskā bagaščā un beigas fagaidamas tešā par loti redsimeem patrioteem un starpantīštem diplomateem. Gaidīsim beigas.

Wentspili peenahkuschas ar wai- toni 11 lokomotīdes Padomju Kreewijai.

Grahwu eelu pahrdewet. Grahwu eelas eedšiwotaji greesušcheš atkal pee pilščas domes pahrmalnit eelas nosantumu, jo ta bijuščo atklasto mahju dehl loti lihtā stāda. Pahrmal- not ščaubigo wahrdu eelas reputāziju warešči ušlabot.

Kontrabanda. Valijadu eelā aish- turetš ratinu stumejš Pinišč ar diwi maišem kontrabandā zela eewestām ro- sinem. Kosiņes, lopšwarā 104 kilogrami, peeder tirgotajam Kappelim no Krahmu eelas Nr. 3.

Kaujotees šāščauti B. Bušinsč Widšemes ščofejā Nr. 121 d. Ščah- wejš apzeestinatš.

Par mallas šahdību Daugaw- malā jauz pee atbildības Oščewski no Pahščpšleščča eelas 118 un Laudaku no Lautu eelas 3.

Ugunšg. ehts. Jekaba Griniona iščuguna leetuws aishbegušchās leetuws eestāšes loka dalas. Ugunš laikā pama- nita un apdšehsta.

Ahrjemes

Gwinības Kreewijā

7. nowembri, oktobra rewoluzijas peeminas wehtkus uš Sarlanā Lautuma Senina lapa preekščā notikusi gwiniga Maslawas garnizona parade. Notiku- ščas manšfestāzijas, turās peedališchees 800.000 žilwetu ar lošungeem un runam pret imperialismu, par wišpahreju meeru un Austruma lauru ašwabinaščanu.

Ari pahrejās pilšehtās notikuschās grandiošās demonstrāzijas.

Rikows oktobra rewoluzijas iwehtkos

Ma f t a w ā, 7. nowembri. Lau- tas komiāru padomes preekščehdetājs Rikows preses pahrsstahweem šķarā ar oktobra rewoluzijas gada wehtteem ište- zās: „Ahrleetu politilā mans nowehle- jums turpmakam gadam ir, lai ščowi- nišma un imperialisma wilnis, kusch pat- laban no jaunā pajelas Ēropā, neeguhstu panahkumus. Es neščaubos, ka ari ar jauno Anglijas kabinetu mums išošeš ušuret meera un topdarības atteezības. Domehr man gribetos, lai strahdneeku šķiras neweišme pehejās wehlescha- nās buhtu tital garamejoščā un lai wi- na nahloščā gada iguhstu jaunās ušwa-

ras politiskā un šaimneziskā laukā.“ Apšweigtot Franziņas ašhščanas aktu, Rikows ištezās par nepezeeschamibu peelikt wišus wehtkus, lai gaidamās fa- runas Franziņu nomestu pee weenoščā- nās.“ Bagajuschā gada mehš ešam ee- wehrojami, tuwinajusches Austrumu tau- tam. Ščo tuwināščanos wajaga wiša- dos weidos iškopt, lai dotu austrumtau- tam eespehju nostahtees uš sawām la- jam un ašwabinatees no imperialistu warmahzības.“ Beidšot Rikows ušwehra nepezeeschamibu ušuret komunistu parti- jas weenibu un pawairot winas ee- špaidu. LSN.

Igaunijas 149 komunistu prahwa

eesahka išteest wakar „Kareiwju namā“. Waldiba špehrusi ahršahrejus ašfardš- bas šolus, jo baidās no eespehjamām strahdneeku demonstrāzijām un neme- reem ahrpuse. Apšuhdšete luhdša pee- laišt tā ašstahwjuš labatos juristus no Maslawas, bet tee no Igaunu teesu eestahdem noraiditi. Wairakums ap- šuhdšeto ir Igaunijas strahdneeku bee- dribu waldes ložeti un parlamenta de- putati.

Miljerana politika

Parise, 8. nowembri. Sarunā ar „Wenir lihdštrahd- neeku“ Miljerans ištezees, ka jaun- dibinatā „nacionālo republikānu līgā“ neesot politiska pahrija šči wahrda ščauratā nošimē, bet gan wiseem at- klastā apweeniba, turā warešči „eeet- individuēli un organīseti tee patrioti, las nemeerā ar tagadejās waldbības bišstamo politiku.“

Runajot par Franziņas atteezibām pret ahrwalstīm, Miljerans ušwehris, ka franšču ahrējās politikas tradīzija ešot weenmehr pabalstīt mafās nazijas, Ta- gad wairat tā jektād Franziņas interešes prašot, lai to fargā jaunās, energijas pilnās nacionālās walstis, las atšimu- ščas pazeizotees Werfals un ziteem meera lihgumeem. LSN.

Jauni angļu lideri

Pifildā, 8. nowembri. (Ra- dio). Apšščinama liberalu frāzījai eewehle jaunū lideri jo mīst lihdšči- nešee lideri, wehleschanās isrihlošči gauri. Par jauno frāzījas lideri eewehles — Godfrījs Kollins, par wina weetneeku — Roberts Heščhinsons. „Times“ pa- reds, ta par wizeeministrem eezels atpa- kal wišas tās paščas personās, turās jau darbojās ščais amatos eepreeščejā konserwatiwo kabinetā laikā. LSN.

Konfordatu ar Watikanu

nolehmuši šleht ari Leetuwa, lai nolahr- totu sawās bānijas atteezības pret Romas pahwestu. Latwijas konfordats ar Watikanu tita nolēhts jau pirmš 2 gadeem. Franšču waldbiba, turpreti, pehz „Matin“ šinām, nodomajusi šķarus ar Watikanu pahtraukt, atšahjot tur, pehz wehtneeku atšantščanas tital ofi- cialu nowehrotāju.

Leetuwas nota Franzijai

Rā atbildi uš Puanlārē notu Leetu- wai, dehl diplomatisku šķarunolahrtoščā- nas ar Poliju, Leetuwas ahrleetu mini- strš, nošuhstīšis notu Franzijai. Notā norahdīts, ka Leetuwa newar ašhjt polu generala Seligowista patwarigi noteiktās robesčas ari sawās teesības uš Wišmu wina patur. Bet lai buhtu eespehjamās normalas diplomatiskās atteezības waja- dšigas robesčas, turās weenlihdš atšhju abas pušes. Šči jautajuma nolahrto- ščanai nota leel preekščā šķaufot konfe- renzi ar Leetuwas, Polijas un Antan- tes peedališčanos; ari zitas ščajā ro- bešču šķidā eeinterestētās walstis ušai- zinamas.

Leetawas = Polijas diplomātiskee šķari

R a u n ā, 8. nowembri. (Ēlta). Uš šabeedroto wehtneeku konserenzes preekščlīkumu šahtees ar Poliju dip- lomatīškos, konsularos un šaimnezīškos šķaros, Leetuwas waldbiba dewa norai- došču atbildi. Leetuwas waldbiba leel preekščā šķaufot šabeedroto leelwalstu, Leetawas un Polijas delegātu konserenzi, las ščo jautajumu iščķirtu. LSN.

Leetuwas-Latwijas tirdšneezība.

R a u n ā, 8. nowembri. (Ēlta). Pehz Leetuwas štatīšiskās pahrwaldes dateem šči gada pirmajos 8 mehne- šchos Leetuwa išwedust uš Latwiju pre-

žes par 18.840.000 līteem, t. i. 11% no wiša Leetuwas eksporta. Tani pat laikā no Latwijas eewestās prezes 4.073.000 lītu kopwehrtībā, t. i. 3% no Leetuwas importa.

Bešdarbs Stoholmā

Stoholmā, 8. nowembri. Bešdarbs Stoholmā oktobra mehneši peeaudīs. Uš katrām 100 walantām weetam peeteišušchees 215 bešdarbneeki pret 155 pagahjuščā gada oktobri un 151 šči gada septembri.

Stoholmā, 8. nowembri. Šči gada treščajā žeturksū Sweedriņā nodibinajuschās 237 jaunās šabeedribas ar 13 miljoneem atziju kapitāla kopsumā. 78 šabeedribas pawairojuščas sawus kapitālus kopsumā par 22 miljoneem kronu un 40 šabeedribas šāščaurinaju- ščas sawus kapitālus par 27,5 milj. kronu.

Wahzijas walstis eenehmumi

B o r d o, 9. nowembri. (Ra- dio). „Matin“ Berlīnēs korešpondentš šino, tā Wahzijas walstis eenehmumi teloščā budščeta gadā šāneegš, 6.600 miljonus šelta martu — par 1.400 milj. wairat, nešā bij aprehlinatš budščetu šāšahdot.

Pluhdu šēšas Wahzijā

Rā šino Berlīnēs laikraštī, leelos pluhdus Reinas augščgalā jaušstata par pahrejošcheem. Leesus pahrsahjīs un uhdenu lihmēnis trihi. Maina un Ma- aša atšahpšchās sawos trasos. Eespeh- jams jau pahrskatit nodaritos šaudejumus. Daščadās weeglās buhweš upju tuwu- wā nošuduschās, tur agral bij šemneeku mahjas, pat weelas šahdščas, tur reh- gojas išklatoti akmenu pamati waj pahli. Ušnešti tili, plostoščanai šawestās balku grehdas; nošhhuščo lopu štāts leelš. Sewiščki leeli išdewumi buhs dšelsžetu un tuneļu šawesčanai šahrtībā; linijas išmeeščketas un beš pamatiga remonta neleetojamas. Palihdšiba pluhdos žetu- šcheem organīseta pašchos apmehros.

Leetus gahšes Austrālijā

M e l b u r n ē, 8. nowembri. (Reuters). Wairatas deenas iłģtoščas leetusgahšes appluhdinajuschās pašchus awaģhalus Austrālijas Wiktōrijā, Tas- manijā un Kwīslendā. Wiktōrijas ščhtalā leetum bišis šwehtīgs eespaids: tas pawairojīs išredšes uš labu rašču.

Semestrīhe Alščirā

P a r i š ē, 8. nowembri (Hawass). Semestrīhe Alščiras apahrtne nodā- rijūši leelus šaudejumus. „Matin“ toš aprehina uš wairakeem miljoneem franku. Šabrutušči leelš štāts namu. Bati Alščiras pilšehta naw žetusi.

Gaiša lidojuma rekords

P a r i š ē, 10. nowembri. Lido- tajš Bonē ušstahdīšis jaunu Franziņas ahrtruma rekordu — 389 kilometri štundā. Lihdššinejaiš rekords peedereja Sābi — Letuanijām.

Strahdneeku dšihwe

Grūhtee dšihwes apstahli nopeeti- ni nodarbina strahdneeku un darba in- teligenzes prahtus un leel pehtil pehz žehloneem, las padara winu dšihwi jo deenas nezeeschamatu. Wakar farihtolā RIBB. kluba lezija par šaimnezīškās dšihwes atihstibu pehžlara laikmetā, par kuru referēja Fr. Galenees, bij pulze- juš til loti daudš klausitaju, ka jau pirmš išinotā laikā šahle bij pahrpildita, lezija šahstās šaiņu noteiktā laikā un wiseem, las druhtu nolawejās, bij jaai- eet aš telpa truhluma. Ceteizams žentralbiroja šķubām farihtot wairakas šahda weida lezijas, las apstahiti eeku- šinatā jautajuma atšewižchās dalas un paščahām mašam dotu šķaidru jehdšee- nu par žehloneem, las nowedušči darba laušču wišpāščahās mafas til grūhtā šaimnezīškā šahwofli un šewiščki tagad, kad šemai tuwojotees rehgojas bešdarbs.

Samatša par neišcetotu atpuh- tas laikā. Šči gada šahkumā, mehš, dašči no darba atšahstī strahdneeki bijām eesuhdšejušči Rigas IV. eez. meerteesne- šim, pašhštamo mahju išpahšneeku A. Wittowsti no Gogola ee aš Nr. 8/10, par to, ka tas nebija mums šamafajis no darba atšahstot par neišcetoto atpuh- tās laikā. Meerteesnešis mušfu prašbu neišprotamā šahrtā noraidīja, laut gan tā bija peeteekochi peerahdita un pama- tota uš pašahwoščo darba štumu.

Apšnadamees sawās teesības, ar meerteesnešča lehmumu neapmeering- jamees un pahrsuhdšejām to Apgabalteesā, tura 1. nowembri ari meerteesnešča lehmumu atžehla un peespreeda mums atlihdšibu par neišlee- toto atpuhtas laiku, ka ari teesās un iš- dewumus abās instanžēs. Apgabalteesas lehmums wairš naw pahrsuhdšams.

Protams, ka Wittowstīn nahšees šamafat ari mušfu 49 darba beedreem. Boritš.

Kulturpolitika

Behrnu rihts, 9. nowembri.

„Splendid Palace“ telšas bij no mafa- jeem klausitajem pahrpilditās lihdš peh- dejai weetai, ta ka daudšiem nahžās at- greestees mahjup. Behrnu draugu bee- dribai buhs nopeetni japaruhpejas par paščahām telšam lai neapbehdinatu behrnu rihtu apmetletajus.

Mafee mihl dšeesmas un pajatas. Širfniba un šapraščanās štarp klausitā- jeem un „ontuleem“ išpilditajem waldiva wišleelād. Žeeminam, — A. Raktinam tita no majo rozinām pušes. — Šahds bij behrnu rihts. J.

Beedri — darba jauneesči.

Latw. Darba Jaunatnes Kulturas Beedriba ir nolehmuši dibinat mušikalo šēziju, turās mehrlis buhtu: 1) interešoščos beedrus išglihtot uš atteezigeem instrumēntem leo- reitīši un praktīši. 2) šājiiti ari toš darba jauneeschus pee LPSB, kuri mafal interešes par šabeedrišeeem un li- terarišteeem jautajumeem. Beedriba nahl preti wiseem beedreem darba jaune- šcheem pehz winu prašbam un mušikal- šēzija buhs jaunš lihdšeklis, turšā wi- nus tuwinās sawā štarpā. Darba jau- neesči, kuri nešahchaw wehl nelahdā šē- zijā un kureem buhtu griba išglihtot šewi mušikas laukā. Waj peeteittees Latw. Darb. Jaunatn. Kulturas Beedribā Kr. Barona eela 92. Otrdeenās un peete- deenās no plši. 6—8 wak., pee dešču- rejoščā waldes ložeti. Peeteittees war ar daščadeem šihgu instrumēntem, Šēzijas nodibināščanas atšarājees no peeteišušchos štaita. Beedri darba jau- neesči neaišmirštee ščo ušatzinajumu ne ne tital šewiš pašču — bet galwenāis wišas Latwijas darba jaunatnes dehl. LPSB. Waid.

Bej štolas.

Iłģhtības ministrija publižē pahrsheidušchus štaitilus par behrneem, las ščini mahzības gadā pa- likušči ahrpus štolas. Wawijām Latwijā daščadu apstahli dehl štoli neapmeklē 30.000 behrnu no 7—14 gadeem. Šās štaita apm. 1/3 dalu no wiseem štolas gados ešošcheem behrneem. Kurfemes un Widemes aprinkos ščo nelaimigo behrnu štāts mafats, bet Latgales ap- rinkos tas ir 42 proz., t. i., gandriš puše no wiseem behrneem. Rā galwenāis apstahlišs par štolas neapmekleščanu teel ušdots n a b a d š i b a. Šaprotams, ka tee ir strahdneeku, rošpelnu un šāpu behrni, kuri minēdā eemēša dehl newar štolu apmeklet. Štolu štūms, las wiseem nodroščina pamatīšglihtibu, ir pa- lizis tital uš papira. No ir darijusi Iłģhtības ministrija un paščwaldbības eestahdes, lai apģahdatu truhzigos behr- nus ar apģehru, apaweem un mahzības lihdšeelem? Man šinamas wairakas pagastu padomes, las sawos budščetos paredšeja sumas preekšč truhzigo behrnu pabalstīščanas, bet paščwaldbību depa- tamentis šchis sumas šrihpojam waj šama- šinaja tās lihdš šmeelligumam. No ir darijīs Kulturas štonds, lai palihdšetu nabadšigo laušču behrneem eeguht tant wišelementarālās šināščanas? Ir pee- špreešas gan prahwas sumas daščadeem plastikas un baleta kuršeeem, ahršemju eezelotajeeem u. t. i.

Šaprotams, ka mantigā šķira loti maj waj pat nemas naw eeintereseta, lai strahdneeku behrneem buhtu peeejama štola. Un negrib ari šaprašti, ta mafas štātas un walstis war buht štīpras un popularas tital ar sawu iłģhtību, ar sawu kulturu. Waj gan Latwija gribēs „špīdeit“ Ēropas preekščā ar sawu leelo analšabetu štaitu?

Aisrahbijumi

RABZ Jaunatnes Sektiju Zentrs, kafauz pilnu beedru sapulzi, pirmo, 17. nov. 1938. g. pl. 8 waf. Brihwibas celā Nr. 67, dš. 1. Ceraschanas obligatorista.

Latw. Darba Jaunatnes Kulturas Beedribas studentu seklijas sehde notis otrdeen, 11. nowembri, pl. 8 waf. Nr. Barona celā Nr. 92, dš. 1. Deenas lahrība: 1) Sinojumi, 2) Studentu padomes darba studentu frakcijas darbiba. 3) Studentu padomes wehleščanas. 4) Baltijas walstu progresiwo un sozialisitisko studentu konference. 5) Wehleščanas. 6) Daschadi jautajumi un preelščlitumi.

Latw. Darba Jaunatnes Kulturas Beedribas referentu koleģijas sehde treschdeen, 12. now., pl. 9 waf., Nr. Barona celā 92, dš. 1.

"Kulturās Balss" isdoto Skalbes kopoto rakstu sanemščana eepreelšč parafitajeem pagarinata lihds 1. dez. 1938. g. Pehz ši terminā notežščanas noteikumi par eepreelšč parafitščwnos teel atzeli.

RABZ klubs sarihto swehtdeen, 23. now. L. Kubanes celā 17, dramatisķu wafaru. Uswediš L. Baegles laika preludi 4 zehleenos "Par un pret". Sahfums pl. 5 deenā. Ce-jeja pret seedoju-meem sahlot no 50 fant.

RAB Zentralbiroja klubs sarihto swehtdeen, 16. now. Elisabetes celā 55 (Danšing Balase telpās) basaru. Loterejas biletēs eepreelšč dabujamas no 8. now. pee kluba komiņas ložella katru deenu no plst. 7 waf., swehtdeen, no 10—12 deenā Brihwibas celā 67, dš. 1.

Mahfļa

Dailes teatrs.

Schodeen, 11. nowembri, 5 p. p. skolneeku israhde "Plahpi g a s f e e w a s".

Treschdeen, 12. now. 1/28 waf. par israhneeku israhdes zenam "D o n R i c h o t s".

Zenturdeen, 13. now. "Plahpi g a s f e e w a s".

Nazionalais teatrs.

Schodeen, 11. now., 7 wafarā "Reibonis" (stolenu israhdes nebuhs).

Treschdeen, 12. nowembri, pirmo reisi L. Lunza tragikomedija "Ahrpus lituma" E. Feldmana reschija un N. Zimermana defokoratiwā inszenejumā. Bilešču pahrdošana us **Alekscha Meerlanta jubileju** 24. nowembri (luga "Els") turpinajas.

Nazionalā Opera. Otrdeen, 11. nowembri, **Lahtšpleščha ordena fawaleereem** "Sewilja bahrsdšinis" Figaro lomā pirmo reisi N. Werners.

Treschdeen, 12. nowembri, "Simfons un Delila".

Intimais teatrs (Doma lautumā 17).

Zenturdeen, 13. nowembri 7.30 wafarā, "Ofafens un Niloteta", wezfrantsķu dšesma legenda J. Eserina tulkojumā.

ESB Jelozošķais teatrs. 16. — Pahle "Straume", 18. now. — Anaschōs "Negataws anglis".

Malwines Wigner - Grinberg latwu tautas dšesmu wafars 19. now. konserwatorija. Programā jaunās dšesmas.

Pauļa Satša dšesmu wafars 14. now. konserwatorija. Programā Griga dšesmas, turaš ispilbis latwistā tulkojumā. Biletēs pee Neldnera.

Ceweħrojamas operdšedatajas M. Ruzņezowas koncerts pedalotees bij. Marijas operas solistam G. Posenkowitzim notis 12. now. Amatneeku beedribā. Programā operu arijas un romanzes, starp zitu ispilbis ari spanešču dšesmas lahtanjetu pawadijumā un plastiskas dejas.

Jaunš freewu teatrs Riga tuwakā nahlotnē nodomats atklah jaunu freewu miniaturteatri. "Schar Ptiza" bij. Bi-ba-bo telpās.

Rigas mahflineeku un Polijas "Blot" grupu isstahdi atklahš swehtdeen, 16. now. Rigas pilsehtas mušejā.

Mahfļas kronika.

Mastlawas Masais teatrs nu-pat noswinejis 100 gadu jubileju. Tautas komišaru padome nolehmuš nosaukt 2 nopelnu bagatas artistes G. N. Fedotowu un E. K. Peshkowsku par tautas artistiem, bet teatrim nodots tarogš ar usrakstu "Mahfļu strahdneekem". Teatra akteeru kolektivi par sawu goda beedri eezehliš isglitibas komišaru N. W. Lunatščarski.

Miris Kelatowstis, pasihstamois freewu teatru darbneeks un literāts.

Kelatowstis bij pehdejais leisaristā, tagad akademišā, teatra direktors un pehž februara rewoluzijas lihds pehdejam laitam nehma dšhwu dalibu Kree-wijas kulturās dšhwē. Weidfamā laikā winšč strahdaja pee laitraksta "Krasnā razera" un ņurnala "Teatr", usrakstidams ari Schalapina monografiju.

Anri Barbis Leningradā Nowembra mehneši pasihstamois rakstneeks Anri Barbis eeradisees Lenin cradā.

Mahfims Gorkijs ņhiniš deenas atgreesisees no Itālijas us Mastlawu, tur turpinās sawu teatristu darbibu.

Mastlawas wehsturistā mušejā atklahja wahzu mahfļas isstahde, Atklahščanas runu turejis Lunatščarskis.

Anatola Franša grahmatu un manuskriptu isstahde atklahja frantsķu nazionalā bibliotekā.

Polu dramaturģis Pšibisķewstis eezelis par ņemisķu usdewumu eeredni pee polu presidentā. Lihdsķim winšč pahrsinaja dšelšzēneeku biblioteku.

Mahs Reinharšs eezelis par angļu karalistās akademiņas dramatisķās mahfļas loželli.

Gabriels Forē — frantsķu komponists miris. Gandrih lihds pehdejam laitam J. bija Parises konserwatorijas direktors: frantsķu mustki winu usstatija par sawu leelalo audsinataju.

Georgs Brandešs usrakstijis grahmatu par sozjal-politišķeem un literarišķeem jautajumeem Franšijā, 18 gadu imteni. Grahmata no manuskripta ul-tota jau wahzu walodā un isnahš reise Kopenhagenā un Berlinē.

Anri Bernšhteins, eeweħrojamas frantsķu dramaturģis, usrakstijis lugu "Spogulu galerija". Frantsķu prese atsihmē lugu par weenu no wislabatām pehdejā gadu dešmitā.

Daschadas finas

Noseedšības Amerikā

Nujorkas laitraksti publizejušķi Amerikas Saweenoto Walstu kriminal-nošegumu statistiku, pehž turaš israhdas, ka Amerikā kriminalnošegumu daufsuma finā, eenem pirmo weetu starp žitām walstim.

Pehž augšminetās statistikas ņep-tawibu ween Saw. Walstis gada laikā noteel ap 10.000.

Pehdejā brihdē

Par ņazelščanos Spanijā

Parisē, 10. now. Sinas par istahwolli Spahnijā wehl deesgan neškad-raš, Spreeschot pehž Madrides laitrakstu sinam, waldba tiluši laikā informeta par apweħřuma gatawoščanu Pampelunas provinžē ņaguhstitee 27 dumpineeki israhdas par eeweħrojameem kreiso partijas wadoneem, kas eenahlfušķi Spahnijā no Franšijas. Domā, ta wisuš tos nahwes šodš. Barzelonas militārais gubernators ofšialī ņino, ka apžetinatš leelš ņkaitš personu, kas strahdajušķi, tā leekas, teroristiskā organizacija.

Demonstracija Tallinas teesā Nupat teesajamee 149 komunisti ņarihojušķi teesās sehde demonstraciju, dšeedadami internazionali. Sehde pah-travka. To atjaunojot apuhdšeteem peedraudetš ar aismugurisku ņpreedumu, ja tee demonstraciju atkahrtotu.

Semes triħe Portugale Parisē, 10. now. No Portugales ņino, ka stipra semes triħe ispostijuse Salaparre-de-Magoša neleelu pilsehtint Pšabonas tuwumā. Satarā ar to galwas pilsehtā isžehlusees breesmiga panika. Ahschira semes triħei kritušķi par upuri 17 eedšhwotaju.

Atbildigais redaktors: J. Wilsons.

Īsdewejs: Romand t sabdr. "Burtneeks".

"Latvietis"

Ķabeedrišti - literarišti - ņinatniški deenas (rihta) laitrakstis

Ķnahšt no 1. nowembra 1938. g. ūdeenas no rihteem, Ķnemot pirmdeenas.

"Latvietis"

ir neatkarigš israhdneeku, darba ņemneeku un darba inteligenzes laitrakstis.

"Latvietis"

weizina ņawstarpejo darba tautas ņapraščanōš, pausch weenibas un kopdarbibas apšinu starp israhdneezibu, darba ņemneezibu un darba inteligenzi.

"Latvietis"

ņelo pahrdšhwojamā laikmeta notifumeem un rahda muħķu laikmetu pareiřa apgahřmojumā,

"Latvietis"

ņekmē strahdneezibas, darba ņemneezibas un darba inteligenzes ņabeedriřtās un kulturelās teelřmes, ir palihģš winu ņabeedriřtām un kulturelām organizacijām.

"Latvietis"

lihdšdarbojas progresiwās darba tautas ņabeedriřtee, literariřtee un ņinatniřtee darbneeki.

Numurs mahfā 6 ņantimi.

Aboneščanas mahfa: par 1 mehneši beš peesuhřiřčanās 1938. g. ar peesuhřiřšanu 1939. g. us ahršemem 1938. g. 3.—

Redakcija un tantoris: Riga, I. Meesneeku celā 12. Telefons 80—89, pasta kařite 824. Telegramu adreše: Riga Latvietis.

Atbildigais redaktors: J. Wilsons. Īsdewejs: komanditřabeedriba "Burtneeks".

RABZ klubs sarihto swehtdeen, 16. now. Elisabetes celā Nr. 55 (Danšing Balase telpās).

Basaru

Loterejas biletēs eepreelšč pahrdoščanai bħš dabujamas no 8. nowembra pee kluba komiņas ložella katru deenu no pl. 7. w., swehtdeen no 10—12 b. Brihwibas celā 67, dš. 1.

RABZ klubs sarihto swehtdeen, 23. now. leelā Kubanes celā 17.

Dramatisķu wafaru

Uswediš L. Baegles laika preludi 4 zehleenos "Par un pret." Sahfums plst. 5 deenā. Ce-jeja pret labrahģģeem ņe-bojumeem sahlot no 50 fant.

L. S. B. Jelozošķais Teatrs.

Pahle. 16. nowembri. "Straume". Anaschōs. 18. nowembri. "Negataws anglis".

"Weeniba"

redelas ņurnals, Rigas Ķrodu Beedribu Zentralbiroja Ķd.

Nr. 16.

Ķnahžis. Saturs: Mahfisma pamata liņijas. Žihna ar bešdarbu Padomju Kreewiřā. Geranija. Bi-juščais un nahloščais. RAB Zentralbiroja presibija sehde peenemā rezoluzija. Cepajas arobdšedribas un "Ķrodneeks". Darba apstahkti "Meķtu mahfļas galdeezibā" I. Mastlawas celā 138. Par teřtala ņabrisas strahdneeku dšhwē. Walfas strahdneeku dšhwē. No apawu strahdneeku dšhwēs. Darba jaunatnes ņahwolliš us lauceem. Kronika. Sinojumi un aisrahbijumi.

Numurs mahfā 16 ņant.

Dabujams wiřos awiřķu Ķstos.

Redakcija un eķpedizija.

Rigā, Brihwibas celā Nr. 67. dš. 1. Telefons 14-78.

JAUNAS KULTURAS

apgahřibā Ķnahřuščas

Leona Baegles luga: 1) "Par un pret", 4 zeh-teizjams israhdit pirmš pag. padomju wehleščanam 60 rbl. 2) "Nahwes talejs", weenzehleens, 15 rbl. 4) "Nahdas mahfā meitinas peedšhwojumi", beħrnu luga, 35 rbl.

Dšejas: 1) "Spahrni" 40 rbl. 2) "Kurogi", 30 rbl. 3) Leons Baegle dšeje intimi", 20 rbl. (4) "Beelumi nelihds", 50 rbl.

Romans: "Kursķ mani miħķ", 80 rbl.

Rino notifumi: 7 dalās "Panama", 30 rbl.

Beħrtat! Lafat! Ķrahdat! Wairumā pee "Dahķe un Darbā" Ķrmanowa celā Nr. 8

Ķnehřuščas un dabujamas wiřur ilustretās

Ķafatu grahmata

"Laimes putnš", Linarda Ķaizena ar Jahnā Leepina ņim., "Palaidniģee puikas" Deenwidjuħras Sa-limeeku pafala L. Ķaizena tulkojumā ar U. Stulmes ņim. Rigas mahflineeku grupas Ķdewumā. "Kulturās Balss" generalkomišija.

Dailes Teatrs.

Otrdeen, 11. now. p. 5 p. p.

Ķsolneeku israhde

Plahpigās ņeewas.

Treschdeen, 12. now. plst. 1/2 8 w.

strahdneeku israhde

"Don - Ričhots"

Zenturdeen, 13. now. p. 1/2 8 w.

Plahpigās ņeewas

Nazionalais Teatrs.

Otrdeen, 11. now. p. 7 w.

Reibonis

Treschdeen, 12. now. plst. 7 w.

pirmo reisi L. Lunza tragikomedija

"Ahrpus lituma"

Nazionalā Opera.

Otrdeen, 11. now. p. 7 waf.

Lahtšpleščha ordena

fawaleereem

Sewiņas bahrsdšinis

Treschdeen, 12. now., plst. 7 w.

"Simfons un Delila"

Meita wehl. weetu tā aplo- peja, pee weegl. rakstu darbeem, Ķeb ņaut ņahdu nobar- boščanas. Peed. Staba celā 78. dš. 18.